

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Херсонський державний аграрний університет»**

Кафедра філософії і соціально-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор, проректор з
науково-педагогічної роботи,
д. е. н., доцент
 Яремко Ю.І.
« 28 » квітня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

на 2016-2020 навчальний рік

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

освітньо-наукова програма «Водні біоресурси та аквакультура»

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

факультет рибного господарства та природокористування
(назва факультету)

Херсон, 2016 р.

Робоча програма з дисципліни «Культура наукової української мови» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура».

Розробники:

Зав.кафедри філософії і соціально гуманітарних дисциплін, доктор філософських наук, професор Берегова Г.Д.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін,
протокол № 8 від «04» березня 2016 року

Схвалено методичною комісією факультету рибного господарства та природокористування
протокол № 7 «27» квітня 2016 року

Схвалено на Вченій раді факультету рибного господарства та природокористування
протокол № 7 «27» квітня 2016 року

Затверджено на Вченій раді Університету
протокол № 7 від «28» квітня 2016 року

Завідувач кафедри філософії
і соціально-гуманітарних дисциплін
професор, д.філос.н.,

Г.Д. Берегова

«04» березня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u> (шифр і назва)	нормативна	
Змістових частин – 1	Спеціальність: <u>207 «Водні біоресурси та аквакультура»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Філософське осмислення культурного простору</u> (назва)		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1 – 2-й	1 – 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи здобувача – 3 год.	Третій (освітньо-науковий) рівень: <u>«Доктор філософії (Ph.D.)»</u>	Лекції	
		10 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	10 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		36 год.	36 год.
		Індивідуальні завдання: 36 год.	
		Вид і форма контролю: залік	

* Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 18 год. до 72 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати високий рівень мовної компетенції майбутнього фахівця в науково-орієнтованому навчанні, поглибити знання студентів про сучасну терміносистему відповідно до спеціальності, навчити їх самостійно творити мовну стратегію в сучасній науковій комунікації.

Завдання: отримати знання про особливості національної мовної наукової картини світу; удосконалити мовний рівень власних наукових робіт (наукове есе, дисертаційна робота, стаття та ін.); оптимально використовувати мовні засоби в усній навчальній та науковій комунікації (бліц-доповідь, виступ з мультимедійною презентацією, інформаційне повідомлення та ін.).

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни:

- відомості про науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації, функційне навантаження конкретних терміносистем;
- тактики трансформування створеного автором писемного наукового тексту в його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання в аудиторії;
- основи й техніки наукового редагування, саморедагування, перекладання наукових праць;
- мовностилістичні ресурси української літературної мови;
- основні засоби кодифікації (словники, довідники), правила складання відгуків і рецензій на наукові роботи;
- трансформувати створений автором писемний науковий текст у його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання в аудиторії;
- володіти основами й технікою наукового редагування, саморедагування, перекладання наукових праць;
- володіти мовностилістичними ресурсами української літературної мови;
- використовувати основні засоби кодифікації (словники, довідники), створювати нормативні наукові тексти зі спеціальності, складати відгуки і рецензії на наукові роботи, правильно вживати й оформлювати цитати.

Компетентності: Сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного мовлення.

Програмні результати навчання: Знати стилістичну диференціацію української мови та правила правильного використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів, *вміти* ґрунтовно засвоїти норми сучасної української літературної мови й практично оволодіти ними та влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності.

Наукова мовна культура – основа професійної діяльності. Питання «культури наукової мови». Наукове мовлення.

Становлення понять культури наукової мови. Завдання курсу. Аспекти культури наукової мови.

Тема 2. Сутність та особливості наукового стилю української мови.

Функціональні стилі української мови. Загальна характеристика наукового стилю. Мета та функції наукового стилю.

Мовні одиниці наукового стилю. Типи мовних висловлювань. Види наукових текстів. Підстилі наукового стилю.

Жанри текстів. Власне науковий (академічний) підстиль. Науково-навчальний підстиль. Науково-популярний підстиль.

Специфічні ознаки наукового стилю (терміни, професіоналізми).

Тема 3. Особливості усного й писемного наукового мовлення.

Поняття усного й писемного мовлення. Порівняльна характеристика усного й писемного мовлення. Особливості усного мовлення: індивідуальний інтонаційний стиль; наголос, пауза; наголошування слів; орфоепічні вимоги.

Особливості писемного мовлення. Лексика і фразеологія наукового мовлення. Морфологія наукового мовлення.

Синтаксис наукового мовлення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						вечірня форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Покликання філософії, її історичні типи та методологічні засади												
Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності	30	4	2		12	12	30	4	2		12	12
Тема 2. Сутність та особливості наукового стилю української мови	28	2	2		12	12	28	2	2		12	12
Тема 3. Особливості усного й писемного наукового мовлення	32	4	4		12	12	32	4	4		12	12
Усього годин	90	10	8		36	36	90	10	8		36	36

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова мовна культура – основа професійної діяльності	4
2	Сутність та особливості наукового стилю української мови	2
3	Особливості усного й писемного наукового мовлення	4
	Разом	10

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова мовна культура – основа професійної діяльності	2
2	Наукові тексти різних жанрів	2
3	Мовне оформлення наукової роботи	4
	Разом	8

7. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	НАУКОВА МОВА ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ФЕНОМЕН. Культура наукової мови. Універсальний характер наукової мови. Наукове мовлення. Предметна (фахова) мова. Об'єкт і предмет культури української наукової мови. Ключові поняття курсу. Мова науки. Нормативний, комунікативний, естетичний аспекти культури наукової мови. Стилiстично грамотне професійне мовлення. Мовна особистість майбутнього фахівця.	6
2	ФІЛОСОФІЯ І ПРАГМАТИКА НАУКОВОЇ МОВИ. Особливості професійного спілкування. Співвідношення індивідуального та функційного стилів. Науковий, науково-популярний, науково-довідковий, науково-дидактичний субстилі. Наукові знання та відображення їх у терміносистемах і в жанрових різновидах української наукової мови. Галузеві термінологічні словники як тип мовно-інформаційного тексту.	6
3	МОВНА СТРУКТУРА НАУКОВОГО СТИЛЮ ЗА РІВНЯМИ. Лексичні особливості наукової мови. Характер оцінної лексики в різних жанрах наукового стилю. Фразеологія наукового стилю. Мовні штампи та кліше в науковій мові. Морфологічні особливості наукового тексту. Синтаксис наукової мови. Питання синтаксичної синоніміки в наукових текстах.	6
4	КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНА СПЕЦИФІКА НАУКОВИХ ТЕКСТІВ. Специфіка наукового тексту на тлі текстів інших стилів. Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Композиція писемного наукового тексту. Варіантність мовних норм у науковій мові. Наукова стаття: структурно-змістові компоненти і вимоги до написання. Мова і стиль анотації, ключові слова. Мова і стиль рецензії. Науковий відгук.	6
5	РОБОТА З НАУКОВИМ ТЕКСТОМ. Переклад наукового тексту. Перекладність/неперекладність термінів. Комп'ютерний переклад. Рубрикування тексту. Використання скорочень, абревіатур у наукових текстах. Загальні правила цитування. Оформлення покликань на використану літературу, списків джерел, додатків. Редагування наукових текстів. Типові помилки в науковій мові.	6
6	СУЧАСНА НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ. Мовна репрезентація наукового знання у світовому науковому просторі. Наука в міжкультурній комунікації. Форми мовної презентації наукових та науково-технічних результатів. Усна мова науковців. Комунікативно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Специфіка участі в дискусії. Науковий діалог. Культура мови і мовний етикет. Мовні електронні ресурси і використання їх у праці науковця. Візуальні засоби презентації наукового дослідження. Вимоги застосування мультимедійних технологій.	6
Разом		36

9. Індивідуальні завдання

Основні комунікативні ознаки культури мови. Правильність мовлення. Засвоєння імперативних та диспозитивних норм. Надання визначень і наведення прикладів-ілюстрацій граматичних і орфографічних; позитивних і негативних правил. Точність і логічність мовлення. Творення текстів на одну тему за різними комунікативними стратегіями. Виконання вправ на складні випадки української словозміни. Усування труднощів, які виникають у практичному мовленні при вживанні географічних назв, імен і прізвищ, поєднання іменників з числівниками і в застосуванні логічних, пунктуаційних і технічних правил у писемному мовленні. Доречність достатність і ясність мовлення.

10. Методи навчання

Лекції; бесіди; дискусії.

11. Методи контролю

Усне опитування, письмове фронтальне опитування, тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістова частина 1	Змістова частина 2	Змістова частина 3		
T1	T2	T3	40	100
20	20	20		

T1, T2 ... T18 – теми змістових частин

Схеми оцінювання ДВПЗ «ХДАУ»

Шкала оцінювання: національна та ЕКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Рупташ Н. В. *Культура наукової мови: Навчально-методичний посібник.* – Херсон: Айлант, 2015. – 64 с.

13. Рекомендована література

Основна література

2. Ботвина І.В. *Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб.* - К.: АртЕк, 1998. - 190 с.
3. Городенська К.Г. *Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність.* - К.: КНЕУ, 2001. - Вип. 4. - С. 11-15.
4. Гриценко Т.Б. *Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посіб. для студентів ВНЗ.* - К., 2010. - 624 с.
5. Коваль А.П. *Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту.* - К.: Вид-во Київського університету, 1970. - 307 с.
6. Михайлова О.Г. *Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: Навч. посіб. / О.Г. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар — Х., 2000. — 97 с.*
7. Непійвода Н.Ф. *Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект).* - К, 1997. - 303 с.
8. Онуфрієнко Г.С. *Науковий стиль української мови: Навч. посіб.* - К: Центр навчальної літератури. 2006. - 312 с.
9. *Основи наукового мовлення: Навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. В. Симоненко. — Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. — 2005. — 80 с.*
10. Пасько Т.І. *Українське термінознавство / Т.І. Пасько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк.* - Львів. 1994. - 215 с.
11. Семенов О.М. *Культура наукової української мови : навч. посіб. / О.М. Семенов. — К. : ВЦ Академія, 2010. — 216 с.*

Додаткова література

12. Бабич Н.Д. *Практична стилістика і культура української мови.* - Львів: Світ, 2003. - 432 с.
13. *Довідник з культури мови: Посібник / С.Я.Єрмоленко, С.П.Бибик, Н.М.Сологубта ін.: Заред. С.Я.Єрмоленко.* -К.: Вища школа, 2005. - 399 с.
14. Єрмоленко С.Я. *Науковий стиль // Українська мова: Енциклопедія.* - 3-тє вид., змін, і допов. - К., 2007. - С 421, 422.
15. *Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського.* - К.: Либідь, 1990. - 302 с.
16. *Культура фахового мовлення: Навч. посіб. / За ред. Н.Д. Бабич.* - Чернівці: Книги ХХ ст., 2005. - 572 с.
17. Морозов В. *Культура письменної наукової мови: Уч. посібник.* — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://moti.fimeg.inTo>. — Загол. з екрана. — Мова рос.
18. *Український правопис.* - 3-тє вид., випр. і допов. - К.: Наук. думка, 1993. - 240 с.
19. Чемеркін С.Г. *Українська мова в інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси.* - К., 2009. - 240 с.

Інтернет-ресурси

20. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
21. <http://chak-chy-pravylny-my-hovorymo.wikidot.com/>
22. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
23. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>